Leto LXXIII, št. 58 Poštnina plačana v gotovini. — Die Postgebühr bar bezahlt. Preis - Cena L 2

Uredništvo in uprava: Ljubljana Kopitarjeva 6. Telefon 23.61—23.64 Mesečna naročnina 39 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnine in 10.394 za inserate. Izključno za stopstvo za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A. Milano Rokopisov ne vračamo

SLOVENEC

MAREC - 1945
13
TOREK

Beiderseitige Umgruppierung am Rhein zwischen Emmerich und Bonn

Deutscher Geländegewinn in Ungarn. — Bolschewistische Angriffe zwischen Küstrin und Frankfurt a. Oder zerschlagen. — Der Kampf um den Brückenkopf Stettin und die Ostseeküste

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 12. März. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Zwischen Drau und Plattensee scheiterten zahlreiche Versuche des Feindes, mit starken Kräften unsere vorverlegten Stellungen einzudrücken. Beiderseits des Sarviz-Kanals drangen unsere Angriffsgruppen gegen verstärkten sowjetischen Widerstand weiter vor und überwanden einen zäh verteidigten schwierigen Geländeabschnitt.

In dem erbitterten Abwehrkampf gegen die seit Wochen im slowakischen Erzgebirge mit vielfach überlegenen Kräften angreifenden Bolschewisten gingen einzelne Höhen um Altsohl verloren.

Anhaltend starke Angriffe feindlicher Schützen- und Panzerverbänden scheiterten beiderseits Schwarzwasser und nördlich Ratibor an der hartnäckigen Abwehr und den entschlossenen Gegenstössen unserer Divisionen. Die im Nordteil von Striegau eingeschlossene bolschewistische Kräftegruppe wurde trotz zäher Gegenwehr weiter zusammengedrängt, mehrere Entlastungsangriffe von Nordosten verlustreich zerschlagen.

Die Besatzung der Festung Breslau hält ihre Stellungen in verbissenem Häuserkampf gegen die besonders im Südteil der Stadt seit Wochen erfolglos anstürmenden Sowjets. In der Zeit vom 10. bis 28. Februar wurden in diesen Kämpfen 41 feindliche Panzer, 239 Geschütze und Panzerabwehrkanonen vernichtet. Der Gegner hatte ausserdem hohe blutige Verluste, darunter etwa 6700 Tote.

Zwischen Frankfurt a. Oder und Küstrin zerschlugen unsere Truppen die auch gestern an zahlreichen Stellen mit starker Fliegerunterstützung fortgesetzten Angriffe der Bolschewisten.

Im Kampf um den Brückenkopf Stettin hielten unsere Verbände dem Ansturm von drei Sowjetsarmeen auch gestern stand, führten mit gepanzerten Gruppen wuchtige Gegenangriffe und schossen hierbei 28 Panzer ab. An der Ostseeküste hat sich eine starke deutsche Kräftegruppe gegen hartnäckigen Widerstand der Bolschewisten in den Brückenkopf Dievenow zurückgekämpft. Vor Kolberg brachen wiederum zahlreiche Angriffe des Feindes blutig zusammen.

Die schwere Abwehrschlacht in Westpreussen um die Zugänge zur Danziger Bucht dauert unter verstärktem sowjetischen Kräfteeinsatz an. Im Raum von Neustadt verhinderten unsere Truppen den Durchbruch starker Panzerkräfte des Gegners auf Gotenhafen. In der Linie Zuckau - Dirschau - Tiegenhof wurden die Durchbruchsangriffe der Bolschewisten zum Stehen gebracht und 63 feindliche Panzer vernichtet.

Seestreitkräfte und Marineflak griffen mit nachhaltiger Wirkung in die schweren Kämpfe an der pommerschen und westpreussischen Küste ein und vernichteten im Kampfraum von Danzig elf sowjetische Panzer.

Vor der Südfront unserer Stellungen in Ostpreussen lebte die feindliche Aufklärungstätigkeit auf.

Der Grosskampf in Kurland geht im Raum südöstlich Frauenburg in unverminderter Härte weiter. Geringe Einbrüche kosteten die Sowjets hohe Ausfälle an Menschen und Material, u. a. wurden 31 Panzer abgeschossen.

Jagd- und Schlachtflieger brachten gestern an der Ostfront 65 sowjetische Flugzeuge zum Absturz.

Am Rhein ist die Lage zwischen Emmerich und Bonn durch beiderseitige Umgruppierung gekennzeichnet. Feindliche Bewegungen und Bereitstellungen wurden durch zusammengefasstes Artilleriefeuer bekämpft.

Oestlich Remagen halten wechselvolle Kämpfe an, ohne dass es dem Gegner trotz Zuführung neuer Kräfte gelang, seinen schmalen Brückenkopf wesentlich zu erweitern. Im Gebiet von Koblenz, aus der Voreifel und östlich der Kyll dauert der Druck der Amerikaner in Richtung auf die Mosel an. In kraftvollem Gegenstoss wurden mehrere Ortschaften nordwestlich Bernkastel wieder zurückerobert. Eine kleine Kampfgruppe einer Volksgrenadierdivision, von ihrem Divisionskommandeur persönlich vorwärtsgerissen, warf östlich Trier vorübergehend eingebrochenen Gegner zurück und machte zahlreiche Gefangene.

Im Unterelsass scheiterten feindliche Aufklärungsvorstösse.

Aus Kroatien wird andauernd lebhafte Kampftätigkeit im Grossraum von Sarajewo gemeldet.

Essen war am gestrigen Tage das Ziel eines Terrorangriffs. Amerikanische Verbände warfen Bomben auf Städte im nordwestdeutschen Raum, wobei besonders in den Wohngebieten von Grosshamburg schäden entstanden. In den Abendstunden flogen die Briten nach Mitteldeutschland ein und griffen ausserdem die Reichshauptstadt an.

Obojestransko premeščanje čet ob Renu med Emmerichom in Bonnom

Nemška napredovanja na Madžarskem — Boljševiški napadi med Küstrinom in Frankfurtom ob Odri razbiti. — Boj za mostišče Stettin ter za obalo Vzhodnega morja

Führerjev glavni stan 12. 3. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil sporoča:

Med Dravo in Blatnim jezerom so se izjalovili številni sovražnikovi poskusi, da bi z močnimi silami stisnil naše naprej potisnjene postojanke. Na obeh straneh prekopa Sarviz so prodrle naše napadalne skupine kljub ojačenemu sovjetskemu odporu dalje naprej ter premagale žilavo branjen težaven odsek.

V ogorčenem obrambnem boju, ki traja že tedne v slovaškem Rudogorju nasproti z daleko nadmočnimi silami napadajočim boljševikom, smo izgubili posamezne višine ob Altsohlu.

Nadaljnji močni napadi sovražnih strelskih in oklepniških oddelkov so se izjalovili na obeh straneh Schwarzwasserja in severno od Ratiborja po trdovratni obrambi ter odločnih protisunkih naših divizij. Boljševiško skupino, ki je obkoljena v severnem delu Striegaua, smo kljub žilavi protiobrambi nadalje stisnili ter z visokimi izgubami za napadalca razbili več razbremenjevalnih napadov s severovzhoda.

Posadka trdnjave Breslau drži svoje postojanke v zagrizenih hišnih bojih kljub temu, da boljševiki že tedne brezuspešno napadajo predvsem v južnem delu mesta. V času od 10. do 28. februarja smo uničili v teh bojih 41 sovražnih oklepnikov, 239 topov in protitankovskih topov. Nasprotnik je imel razen tega visoke krvne izgube, od tega približno 6700 mrtvih.

Med Frankfurtom ob Odri in Küstrinom so razbile naše čete tudi včeraj na številnih mestih z močno letalsko podporo nadaljevane boljševiške napade.

V boju za mostišče Stettin so vzdržali naši oddelki tudi včeraj naval treh sovjetskih armad, izvedli z oklepniškimi skupinami silovite protinapade ter uničili pri tem 28 oklepnikov. Ob obali Vzhodnega morja se je prebila neka močna nemška skupina kljub trdovratnemu boljševiškemu odporu nazaj v mostišče Dievenow. Pred Kolbergom so se ponovno krvavo zrušili številni sovražni napadi.

Težka obrambna bitka v zahodni Prusiji za dohode k hanziškemu zalivu se nadaljuje z ojačeno uporabo sovjetskih sil. Na področju Neustadta so preprečile naše čete prodor močnih nasprotnih sil proti Gotenhafenu. Na črti Zuckau-Dirschau Tiegenhof smo zaustavili boljševiške probojne napade ter uničili 53 sovražnih oklepnikov.

Pomorske sile in mornariško protiletalsko topništvo so posegle s trajnim učinkom v težke boje ob pomorjanski in zahodnopruski obali ter uničile na bojišču pri Danzigu 11 sovjetskih oklepnikov.

Pred južnim bojiščem naših postojank v Vzhodni Prusiji je oživelo sovražno izvidniško delovanje.

Velebitka v Kurlandiji se nadaljuje z nezmanjšano trdoto na področju jugovzhodno od Frauenburga. Majhne vdore so morali plačati Sovjeti z visokimi izgubami na ljudeh in gradivu. Med ostalim je bilo uničenih 31 oklepnikov.

Lovski in borbeni letalci so sestrelili včeraj nad vzhodnim bojiščem 63 sovjetskih letal.

Ob Renu je označen položaj med Emmerichom in Bonnom z obojestranskim premeščanjem čet. Z osredotočenim topniškim ognjem smo obstreljevali sovražne premike in pripravljalne postojanke.

Vzhodno od Remagena se nadaljujejo spremembe polni boji, ne da bi se nasprotniku kljub dovedbi novih sil posrečilo bistveno razširiti svoje ozko mostišče. Na področju Koblenza, v pred-Eifelu in vzhodno od Kylla Amerikanci dalje pritiskajo proti Moseli. S silovitim protisunkom smo zopet zavzeli nazaj več krajev severozahodno od Bernkastela. Neka majhna bojna skupina neke ljudskogrenadirske divizije, ki jo je osebno vodil njen divizijski poveljnik, je vrgla vzhodno od Trierja prehodno vdrlega nasprotnika nazaj ter zajela številne ujetnike.

V spodnji Alzaciji so se izjalovili sovražni izvidniški sunki.

Iz Hrvaške javljajo nadaljnje živahno bojno delovanje na velepodročju Sarajeva.

Dan junakov 1945

Führerjev poziv nemški vojski — Proslava padlih v Berlinu

Berlin, 11. marca. Ob priliki dneva junakov je izdal Führer naslednji poziv nemški vojski:

»Vojaki! V versailski mirovni pogodbi so isti nasprotniki, kot jih imamo danes, naložili Nemčiji, da se mora popolnoma razorožiti ter da sme imeti mesto narodne vojske smešno poklicno vojsko. Pri tem so svečano zagotovili, da bo ta razorožitev samo pričetek splošne svetovne razorožitve.

Vse pa je bilo le goljufija in prevara!

Komaj je Nemčija dokončno odložila orožje, se je že pričel čas izkoriščanja in izropavanja. V mirovni pogodbi je sledilo razkosanje Reicha. Sovražne sile pa so se oboroževale kot nikdar prej — na čelu s sovjetsko Rusijo. Prikrito, tako, da ostali svet ni videl, je zgradila ta država ogromno armado, da bi z njo nenadoma napadla Evropo, katero je boljševizem onesposobil za obrambo. Kako obširna je bila ta oboroževanje, veste vi, moji vojaki z vzhoda, sami še najbolj. Ako bi ostala Nemčija v svoji vojaški nemoči, bi padla vsa Evropa že danes pod oblast boljševizma, to se pravi, da bi bila uničevalna vojna proti evropskim narodom že več let v polnem teku.

V spoznanju te nevarnosti, ki je pretila naši celini, sem takoj po prevzemu oblasti odredil, naj postane Reich čim bolj sposoben za obrambo, da se vsaj ne bi bilo bati lahkega napada. To pa se je zgodilo šele potem, ko so naši nasprotniki odklonili moje številne predloge za splošno razorožitev, omejitev letalstva, odpravo bombniške vojne, težkega topništva in oklepnikov, omejitev čet na najmanjšo mero itd. Te odklonitve nam kažejo istočasno brutalne namene naših sovražnikov.

Sedaj je preteklo 10 let, kar je bila v marčnih dneh 1935 objavljena splošna vojna obveznost ter je dobila Nemčija tako sredstva, ki so ji za njeno lastno ohranitev nujno potrebna. Brez tega bi danes ne bilo nikake Nemčije.

Židovska zveza med kapitalizmom in boljševizmom, ki ogroža danes Evropo, je medtem odstranila kopreno z gigantskega oboroževanja, ki naj bi uničilo našo celino. Kljub temu se nemški Reich, ki ga je večina zaveznikov sramotno izdala, sedaj skoraj že šest let vojaško upira ter je dosegel edinstvene uspehe. Čeprav se je trenutno usoda navidezno zarotila proti nam, vendar ni dvoma, da bomo z vztrajnostjo in junaštvom, vzdržnostjo in fanatizmom preboleli te udarce, kot smo že često druge težave.

Zgodovina ne pozna nikake velike države v preteklosti, ki se ne bi nahajala v sličnem položaju: Rim v drugi kartažanski vojni, Prusija v sedemletni vojni proti Evropi. To sta le dva primera izmed številnih sličnih.

Zato predstavlja moj neizpremenljivi sklep — da ne bomo podali zanamcem slabšega vzgleda, kot so nam ga dali naši predniki — odločitev, ki mora postati naša splošna neomajna volja. Zato se leto 1918 ne bo ponovilo. Mi vsi vemo, kakšna bi bila sicer nemška usoda. Naši nasprotniki so nam jo, opiti od zmagovalne omame, sami jasno objavili. Obstajala bi v uničenju nemškega naroda!

Danes, ko se bliža deseta obletnica uvedbe splošne vojaške dolžnosti, velja za nas vse le eno povelje. Z zagrizeno odločnostjo moramo storiti vse, da se bomo uprli nevarnosti, da bomo dosegli preokret dogodkov ter da bomo tvarno in duhovno ojačili odporno silo našega naroda. Prav tako pa mora biti velik naš fanatizem pri uničenju onih, ki bi se hoteli temu upirati. Ako si velik narod kot je nemški, s skoraj 2000 letno preteklostjo nikdar ne pusti vzeti upanja v uspeh, temveč fanatično izpolnjuje svojo dolžnost ne glede na dobre ali slabe čase, potem mu ob koncu vsemogočni Bog ne bo odrekel svojega blagoslova.

V zgodovini odpade samo to, kar je prelahko. Bog svetov pa pomaga zgolj onim, ki so sami odločeni, da si pomagajo.

Že sedaj doživljamo v velikih delih vzhoda in na številnih ozemljih zapada to, kar bi čakalo naš narod. Zato je vsakomur jasno, kaj mora storiti. Upirati se in biti mora sovražnike tako dolgo, dokler ne bodo na koncu trudni ter se bodo razbili! Zato naj vsakdo izpolnjuje svojo dolžnost!«

Glavni stan, 11. marca 1945.

Adolf Hitler.

Berlin, 11. marca. Spominski dan junakov nemškega naroda je doživel tudi letos kljub vsemu bombniškemu teroju simboličen višek s položitvijo Führerjevega venca na Reichschrenmal na cesti Unter den Linden.

Pred Rhrenmalom se je postavil oddelek častnikov, dočim so vojaki oddelka »Grossdeutschland« stali levo in desno ob vhodu. Tudi v ozadju častitljivega svetišča, pred katerim se ni ustavilo divjanje angloameriških gansterjev je stala straža. Namestnik poveljnika III. vojnega okrožja generalni poročnik Reymann in berlinski poveljnik generalni major Hofmeister sta podala poročilo Reichsmarschallu Hermann Göringu, ki je prišel kot Führerjev zastopnik. Spremljali so ga vrhovni poveljnik vojne mornarice veliki admiral Dönitz, šef vrhovnega poveljstva vojske maršal Keitel, zastopnik vrhovnega poveljnika nadomestne vojske in Reichsführerja SS SS-Obergruppenführer von Gottber ter namestnik berlinskega Gauleiterja Schach.

Nato se je podal Reichsmarschall v spremstvu vrhovnih poveljnikov in zastopnikov stranke k svečanemu obredu na počivališče nemških junakov. Štirje nosilci vencev so položili Führerjev venec, medtem, ko so Reichsmarschall in njegovi spremljevalci izrazili krvnim žrtvam, ki jih Nemčija ne bo nikdar pozabila, svoje spoštovanje.

Spričo razdejanj, nastalih zaradi sovražnega besa, je vplivala skromna svečanost kot močna in sveta izpoved vsega nemškega naroda, ki je na ta način počastil svoje padle očete, može in sinove. Njihova smrt bo Nemcem trajna obveza, da bodo izvršili njihovo, z najvišjimi žrtvami zapečateno voljo ter si utrli preko vseh trenutkov nevarnosti in v zvestem spremstvu Führeju pot v svobodo in srečno bodočnost.

Razprtije v sovražnem taboru

Ženeva, 12. marca. Ko so jaltske iluzije v sovražnem taboru spuhtele, se je pojavilo trezno opazovanje stvari in nad mnogo hvaljeno jaltsko »edinost« so stopile na plan razprtije med našimi sovražniki.

Severnoameriški časopis »Time« javno priznava, da še nadalje obstoja »borba za interesne sfere« in da je možno smatrati Jalto le »kot »naprej datirani ček pri tekmovanju za vplivne zone«. V Jalti so se sicer zedinili o uničenju Nemčije, našli pa niso podlage za obnovo zdrave in mirne Evrope. »Jalta ni bila nič boljša od Versaillesa«, tako zaključuje severnoameriški časopis.

Britanski tednik »Tribune« prinaša bojazen, da bi lahko prišlo do »usodnega spopada med zahodnimi zavezniki in Sovjetsko zvezo.«

Zelo ostre besede objavlja politični sodelavec »Daily Mailla«, ki svari pri tem, da bi se smatrala večina, ki jo je dobil Churchill pri zadnjem glasovanju v Spodnji zbornici, kot merilo za resnično razpoloženje v deželi. Nasprotno je res. V parlamentu že mnogo let ni prišlo do takih nasprotstev lahkovernega optimizma in najglobljega pesimizma. V ostalem pa je smešno, če kdo pričakuje, da bi Britanci žrtvovali svojo »filozofijo, ideale in etiko, da bi odobravali delovanje režima, katerega politični doprinos za Evropo obstaja v bistvu v vsepovsod razširjeni tajni policiji«. Te besede, usmerjene na naslov Moskve, potrjujejo, da smatrajo uvidevni krogi v Londonu angleško podložnost moskovskim diktatom za globoko ponižanje.

»Basler Nocionalzeitung« prinaša članek o skaljenem razmerju med Francijo in tremi velesilami ter posebno podčrtava nesoglasja med Moskvo in Parizom. Moskva ne bo zgrešila, da bi s pomočjo svojih franaoskih komunistov vplivala na de Gaullovo zunanjo politiko.

Pripravljalni spopadi ob Renu

Berlin, 11. marca. Pod tem naslovom piše »Völkischer Beobachter« o bojih ob Renu, da so značilni za vmesni stadij med pripravo in bitko.« »Na nekaterih točkah skuša sovražnik še vedno preprečevati našim četam prehod preko reke proti vzhodu. Drugod pa hoče tista mesta, koder je že prišel preko reke, razširiti proti vzhodu, severu in jugu. Medtem pa general Eisenhower nedvomno premešča svoje čete, da bi poskusil prekoračiti reko z močnejšimi oddelki na široki črti. Šele tedaj se bo pričela prava bitka«, piše list. Za nezlomljeno bojno moralo nemških čet je značilen trdovratni odpor proti napadalcem, ki pritiskajo v smeri Wesela.

K uspelemu poskusu Amerikancev, ki so prišli pri Remagnu preko Rena, piše list: »Dogodki pri Remagnu bodo dobili morda še večji pomen, vendar je trenutno pas ob reki na najširšem mestu širok le dva kilometra. Na ta ozki prostor pa se vsipuje neprestano množeči se ogenj nemškega topništva, ki podpira prve močnejše protinapade.«

Essen je bil včeraj cilj strahovalnega napada. Ameriški oddelki so vrgli bombe na mesta v severozahodni Nemčiji, pri čemer je nastala posebno škoda v stanovanjskih predelih Grosshamburga. V večernih urah so prileteli Britanci nad srednjo Nemčijo ter napadli razen tega Berlin.

Vatikan zanikuje

Milan. V Vatikanu so v nedeljo demantirali, da so v teku pogajanja s Sovjetsko zvezo. Poročilo, ki ga je objavila novinarska služba, pravi: »Napačna so poročila, da bi vatikanski krogi potrdili pričetek pogajanj s Sovjetsko zvezo. O sličnih pogajanjih tukaj ni nič znanega.«

Poljaki so proti Lublinu

Bern, 10. marca. Londonski poljski časopis »Dziennik Polski« poroča iz Poljske, da vlada pomanjkanje navdušenja za armado Role Zymierskega in da je obnašanje napram lublinskim oblastem očividno neprijazno. Poveljniki v armadi Zymierskega so izključno sovjetsko orientirani. Armado uporabljajo le za politične agitacijske svrhe ter jo nadzorujejo Sovjeti. V vsaki četi je po en NKWD agent.

Poljski list poroča iz Byalistoka, da Sovjeti neprekinjeno aretirajo člane domovinske armade. V februarju so odvedli iz province Grodna aretirance na 1251 tovornih avtomobilih, iz Byalistoka pa na 242 tovornih vozovih. Aretirance zapirajo v podzemeljske votline in kleti. Spričo teh življenjskih pogojev je umrljivost zelo visoka. Sovjeti so ustvarili posebna NKWD mesta za borbo proti poljski domovinski armadi.

Ženeva, 10. marca. General Anders, novi vrhovni poveljnik poljskih sil v službi zapadnih sil je izjavil v govoru pred poljskimi vojaki ponovno svoje razočaranje nad Churchillovo izdajalsko politiko in nad žaljivimi britanskimi časnikarskimi izjavami, v katerih očitajo begunskim Poljakom podpore britanske vlade. Po poročilu Londonskega poročevalskega urada je izjavil Anders, da je grenko slišati o znesku finančne pomoči, ki je bila odobrena Poljski med to vojno. Izjavil je, da je kri poljskih vojakov, ki so jo le-ti prelili za zaveznike, nenadoknadljiva in da vsekakor zelo prekaša vrednost vsake finančne pomoči.

Z ozirom na Churchillovo izjavo, da lahko dobe Poljaki, ki se nočejo vrniti v domovino, britansko državljanstvo, je izjavil Anders, da cenijo Poljaki to ponudbo zelo visoko, vendar pa mora ugotoviti, da ne more Poljske nič nadomestiti.

Ženeva, 11. marca. Reuterjev dopisnik Randal Meale skuša prikazati sestavo jugoslovanske vlade »kot naprednoc, vendar priznava, »da imajo komunisti in ne Srbi glavna mesta«.

Dunaj. Na predlog sovjetskega poveljstva pripravlja romunski pravosodni minister zakon o deportaciji romunskih državljanov. Po tem zakonu bo možno deportirati cele družine v notranjost Sovjetske zveze.

Val cinizma

Te dni bo Ljubljana objokovala svoje prve žrtve velikega terorističnega napada. Tako se naše mesto vključuje v vrsto tistih velikih in mučeniško prizadetih evropskih mest, ki morajo s svojo krvjo in trpljenjem doprinesti svoj delež za boljšo bodočnost Evrope in njenih poštenih narodov. Nad našim mestom se je včeraj zlil bes tistega sovraštva, ki je často zaslepljeno in je utonilo v brezvestnosti; ne leči več med najosnovnejšimi načeli, ki morejo edina zagotoviti znosno življenje med posameznimi narodi in njihovimi koristmi.

Ljubljansko prebivalstvo je prejelo val bomb iz letal, ki si nadevajo ime »Liberatorc. Ta letala so v ustih zaveznikov bila oznanjena kot znanila svobode, toda opravila so sedaj tudi nad našim mestom tisto delo, ki je tako podobno tistim dejanjem osvobojevanja, ki ga Titovi tolovaji opravljajo že nad tri leta na našem ozemlju, ko naše ljudi osvobajajo t življenja i premoženja. Kakršna je bila »svobodac komunističnih roparjev, takšna postaja sedaj tudi delavnost njihovih zaveznikov in podpornikov — angloameriških letalskih terористov.

Sicer pa kaj takega našega prebivalstva ne more presenetiti. Saj že dodobra pozna delo Angloamerikancev, ki že leta in leta podpirajo vse razdiralno delo na našem ozemlju.

Prav tako je zamoglo že ves čas spremljati strahotna poročila o istih terористih drugod po Evropi. Kakor skušajo drugod vsiliti svojo voljo z letalskim terorizmom nad civilnim prebivalstvom, tako se je v petek popoldne nad Ljubljano vsula kopa bomb, ki je tako krutо iztrgala iz življenja pripadnike meščanskih stanov in zatrla domove, ki še zdaleka niso imeli ničesar vojaškega na sebi. Cinizem in brezvestnost, izpričana in dokazana drugod, je tako postala strahotna stvarnost nad Ljubljano.

Med prvimi pa, ki so priteklі na pomoč našemu prebivalstvu, so bili pripadniki nemške oborožene sile. Med reševalci so bili oni najbolj požrtvovalni. Priskočili so na pomoč ljudem, ki jih tako rekoč le zelo malo poznajo ali pa sploh ne — med temi so bili taki, ki so bili skozi naše mesto le na prehodu. Nemški vojak pomaga našemu orožju v boju proti komunističnim tolovajem, sedaj je priskočil neobičajno in z vso požrtvovalnostjo na pomoč še našim očetom, materam, bratom, sestram in otrokom. Kakor je poskrbel vedno in povsod v svoji ožji domačiji za obrambo svojega doma in premoženja, tako je poskrbel za pomoč v neverči našim slovenskih rojakom. Za to delo in tako razumevanje naše etike in našega trpljenja bo naše slovensko ljudstvo vedelo biti vedno hvaležno in bo zrlo nanj z velikim spoštovanjem in občudovanjem.

Tako ponovno vidimo: na eni strani cinizem in brezvestnost, ki zgrinja bombe nad kopico domovskih in uradniških hiš — na drugi strani pa globoka medsebojna pomoč in razumevanje vseh tistih, ki čutijo, da so v skupnih udarcih usode povezani v trd, ali upa poln boj za lepšo bodočnost Evrope in njenih narodov. Naval cinizma in brezvestnosti narodov s tako globoko vero ne more nikdar streti, ampak jih more v trpljenju samo prekaliti do take moči, da jim tudi najhujši udarci usode ne bodo mogli zlomiti volje v borbi za boljšo bodočnost.

Nedelja pod vtisom letalskega razdejanja

Sredipostna nedelja v petem vojnem viharnem letu je bila v znamenju globoke žalosti in pod vtisom petkovega razdejanja. Vse te dni so tehničnoreševalne skupine neumorno na delu, da odstranjujejo ruševine. Razigrano življenje je zamrlo. Ljudje so v nedeljo popoldne pohiteli na Žale, da so pokropili žrtve petkovega strahovalnega letalskega napada. Z velikim požrtvovanjem in globoko vnemo so se uslužbenci Pogrebnega zavoda potrudili, da so primerno okrasili in uredili molilnico na Žalah, kamor so prinesli vse žrtve in jih položili po vrsti. Vsakega človeka je pogled na dolgo vrsto žrtev globoko pretresel. Prenekatero oko se je močno orosilo. Mnogo cvetja in vencev je bilo položenih na krste. V naslednjem še imena žrtev, katerih trupla so bila prepeljana na Žale:

Vika *Ramorjeva*, žena lekarnarja, Bičevje št. 6. Sin Igor je bil rešen. Alojzij *Jakoš*, uradnik, Vrtača štev. 4. Elizabeta *Zajčeva*, žena živinozdravnika v pokoju, Vrstovškova ulica št. 16. Iva *Zerjavova* roj. Žagarjeva, vdova po polkovniku, Marmontova cesta št. 3, po rodu iz Markovca pri Ložu. Marija *Potočarjeva*. Marija *Šušteršičeva*, upokojenka, Groharjeva ulica št. 10. Na Vrtači št. 4 so bile izpod ruševin izkopane še tri žrtve: Marija *Peterca*, doma iz Sostrega, Minka *Karlinova* in Tonča *Trčkova*, vse tri pletilje.

Kakor je bilo že objavljeno, bo pogreb vseh žrtev sporazumno s Pogrebnim zavodom v sredo, 14. t. m., od zjutraj naprej.

Ob nedeljah običajno vrvenje po glavnih prometnih cestah in ulicah je bilo to nedeljo dopoldne skromno. Povsod so bili ljudje pozornejši in previdnejši ter vedno pripravljeni, da pohite takoj ob nevarnosti v zaklonišča. Mestno zaklonišče pri Mestnem domu je bil kraj, kamor so se ljudje pogostokrat obračali.

Ljubljana se klanja žrtvam terorističnega letalskega napada

Drevi se bo vsa Ljubljana poslovila od tragično padlih žrtev petkovega terorističnega letalskega napada

Krste žrtev, ki so bile tako nepričakovano iztrgane iz naše srede, bodo ob 17 izpostavljene na katafalku na Žalah, nakar se začne mimohod občinstva ter polaganje cvetja in vencev na krste. Ob 18 bo prihod zastopnikov oblasti, ob 18.50 pa bo poslednja počastitev padlih.

Prepričani smo, da se bo Ljubljana dostojno in v polnem številu udeležila žalne slovesnosti in se poslovila od padlih someščanov.

*

Drevi ob 18 bo po vseh ljubljanskih cerkvah triminutno žalno zvonenje za padlimi žrtvami letalskega napada.

*

Vsa Ljubljana bo danes v znak žalosti za padlimi žrtvami izobesila črne zastave.

Za gg. zastopnike oblasti in uradov bosta na razpolago dva vozova cestne železnice, ki bosta odšla izpred nunske cerkve ob 17.30.

Ljubljanskim meščanom!

Današnji dan naj bo dan žalovanja za nedolžnimi žrtvami sovražnega letalskega terorja. Vzdržimo se zato zabav in v globoki resnosti se pridružimo čustvom žalujočih svojcev in sirot. Zato naj bodo danes ob 16 dalje zaprti vsi kini, državno gledališče, vsi državni in javni uradi, trgovine te vse kavarne.

Ljubljana naj se odene v žalne zastave! **Šef pokrajinske uprave.**

~ ~ ~

Delavcem Tobačne tovarne

se poziva, da pride v tobačno tovarno na delo dne **14. t. m. ob 6 zjutraj.** Delovni čas bo do nadaljnjega od 6 do 10 in od 15 do 19.

Gospodarjem poškodovanih poslopij

Gospodarji, ki so njih hiše ali katera koli druga poslopja poškodovana ob sovražnem letalskem napadu, naj se takoj javijo **na policijski stražnici svojega policijskega okraja.** Navedejo naj poškodbe na poslopjih in najnujnejše potrebe, da bo mogoče čim prej spet stanovati v hišah in rabiti poslopja. Policijska stražnica sprejme to prijavo ter jo posreduje tehnični zaščitni službi, ki takoj ugotovi obseg poškodbe in množino potrebnega gradiva, nato pa uprava policije izda potrebna potrdila in nakazila za gradivo. Šele s temi nakazili in potrdili si lahko stranka pridobi potrebno gradivo pri pristojnih korporacijah.

Ponavljamo, da brez prijave policije ni mogoče dobiti nobenega nakazila za gradivo.

Razdeljevanje drv

Pokrajinski gospodarski svet opozarja: Za razdelitev IV. obroka drv, ki se je delil na odrezke za januar in februar, je bilo potrebno uvoziti v Ljubljano za 25.000 domačinstev 5 milijonov kg drv. Vsled izredno visokega snega in deloma zaradi občutnega mraza dovoz v januarju in februarju ni dosegel potrebne količine in je koncem februarja primanjkovalo za razdelitev še 820.000 kg drv na IV. obrok, ki še niso bila prispela v Ljubljano. Dovoz je deloma oviralo tudi pomanjkanje priprege in voznikov.

Pokrajinski gospodarski svet je bil vsled tega primoran raztegniti razdelitev IV. obroka še na prvo polovico meseca marca, da dobijo vse upravičene stranke pri svojih dobaviteljih pripadajoča drva. Ker se je v mesecu marcu dovoz izboljšal, se pričakuje, da bo mogoče uvoziti vso manjkajočo količino do sredi marca ter da **bo do 20. marca oddaja drv na ta obrok za stranke zaključena.**

Po zaključitvi oddaje IV. obroka bo gospodarski svet odredil oddajo V. obroka drv na odrezke za mesec marec. **Dotlej je iz tehničnih razlogov nemogoče nakazovati predujme na peti obrok.**

POIZVEDOVANJA

Izgubila sem v petek po bombnem napadu svečenj damskega triko perila v roza flanelasti rjuti od Žitnikove ulice po Rožni dolini do Vejebitske ulice. Ker mi je v svečenju edino rešeno perilo, prosim poštenega najditelja, da najdeno perilo odda proti nagradi v Slomškovo ulico 15-I.

Varčujte z elektriko!

Kinematografi

KINO UNION — Film največje tehnične senzacije »Zlatos« — Zaradi izredne dolžine filma predstave ob 16 in 19. Tel. 22-21

KINO MATICA — »Vrni se!« — Albert Matterstock, Marina v Ditmar, O. E. Hasse — Predstave ob 16 in 19. Tel. 22-41

KINO SLOGA »Andaluzijske noči« Carmen« Predstave ob 16 in 19. Tel. 27-30

✝ Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je 9. marca kot žrtev letal. napada nenadoma umrl naš nadvse ljubljeni mož, oče, brat, stric in stari oče, gosp.

ČOP VALENTIN

art. podpolkovnik v pok.

Pogreb nepozabnega rajnega bo v sredo, dne 14. marca 1945, ob ½10 dopoldne z žal v družinski grob na pokopališču pri Sv. Križu.

PAVLA, užaloščena vdova, in ostalo sorodstvo.

✝ Vršilec županskih poslov mesta Ljubljane naznanja, da so med žrtvami letalskega napada tudi gospodje

Jelševar Franc - Markovič Jože - Pevec Jakob

uslužbenci

Predstavništvo mesta Ljubljane z uradništvom in uslužbenstvom jih bo počastilo pri slovesnem skupnem pogrebu žrtev.

Ljubljana, dne 12. marca 1945.

Ob letal. napadu so nam bili iztrgani naši ljubi

✝ **Mag. Phr. Rudolf Ramor**

soproga **Viktorija** roj. Dolenc

Mag. Phr. Igor Ramor

soproga **Vera** roj. Gspan

Pogreb naših nepozabnih bo v sredo, 14. t. m. ob 11 dopoldne z žal — molilnica, k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja.

ANDREJČEK RAMOR, sinček
vnuk z ostalim sorodstvom.

✝

V nedeljo dopoldne je nenadoma umrla gospa

Heda Dobeic roj. Jenko

Njeno truplo počiva na Žalah v kapelici sv. Krištofa, od koder jo bomo spremili k večnemu počitku k Sv. Križu v četrtek, 15. t. m. ob 9 dop.

Žalujoči mož **Janez**, hčerka **Alenčka** in sorodstvo

Nenadoma nas je za vedno zapustila naša ljubljena, skrbna žena, mati, sestra in teta, gospa

Pavlin Lucija roj. Čeren

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 15. marca ob 10 dopoldne z žal, kapele sv. Jožefa, na pokopališče k Sv. Križu.

Žalujoči: **Jože**, mož; **Marija, Jožica, Janko, Peter in Lucija**, otroci — ter ostalo sorodstvo.

✝ Ob letalskem napadu je izgubil življenje naš ljubljeni oče, mož in svak, gospod

Jakob Pevec

Njegovo truplo počiva na žalah. Pogreb bo v sredo, 14. t. m. ob ½12 dopoldne izpred molilnice na pokopališče k Sv. Križu. — Sv. maša zadušnica bo 21. marca ob 7 v trnovski cerkvi.

Ljubljana, Višnja gora, Gorica, Stuttgart, dne 13. marca 1945.

Žalujoči: **Marija**, žena; **Rado**, sin; **Milena** in **Anica**, hčerki ter družini **Zajec** in **Jurca**.

✝ Kot žrtev letalskega napada nas je za vedno zapustila naša ljubljena žena, sestra in teta, gospa

Kek Marija

soproga polic. viš. stražmojstra

Pogreb bo v sredo, 14. t. m. ob 9 dop. z žal — molilnice k Sv. Križu.

Žalujoči mož in ostalo sorodstvo.

✝ Kot žrtev letalskega napada nas je prerano zapustil naš ljubljeni mož in predobri očka, gospod

Jakoš Alojzij

Na njegovi poslednji poti ga bomo spremili v sredo, dne 14. marca 1945, ob 9 dop. z žal — molilnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 11. marca 1945.

Žalujoča soproga TEREZIJA in sin RAJKO ter ostalo sorodstvo.

✝ Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša dobra mamica, stara mama, gospa

Peterca Marija

Blagopokojno spremimo k večnemu počitku v torek, dne 13. marca 1945, ob ½10 dopoldne na pokopališče v Sostrem.

Zadvor, Dobranje, Domžale, Ljubljana, 13. 3. 1945

Žalujoči: **Franc**, sin; **Pavla** snaha, **Rezka, Franci, Marija, Pavla in Tomaž**, vnuki, **bratje in sestre** ter **Vesel Frančiška.**

Treba je jadrati proti vetrovom in plimi ter upati v Boga, čim bolj se zdi, da je položaj obupen. *(Sv. Ignacij.)*

KOLEDAR:

Torek, 13. sušca: Kristina, devica in mučenica; Nicefor, škof; Arabija, mučenica.

Sreda, 14. sušca: Matilda Nemška, kraljica; Karel, spoznavalec; Leon, škof in mučenec.

Lunina sprememba: Maj ob 4.51.

LEKARNIŠKA SLUŽBA:

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste — Zaloška c.

ZATEMNITEV OD 18.55 DO 6.05.

Drobne novice

OPOZORILO. Mestni pogrebni zavod vabi vse svojce in znance ter prijatelje žrtev letalskega napada, ki se žele udeležiti pogreba v sredo zjutraj, da pridejo na žale nekoliko prej pred uro pogreba zaradi razvrstitve itd. — MPZ.

Sv. maša zadušnica za g. primarija dr. Frana Marinča in gospo soprogo Ano bo 20. t. m. ob 7 v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri glavnem oltarju.

Duhovne vaje za akad. izobražene žene bodo v uršulinski kapeli v dneh 18., 19. in 20. marca. Prvi in drugi dan bosta dopoldne dva in popoldne dva govora, tretji dan pa le eden zjutraj in eden zvečer. Začetek na Tiho nedeljo, 18. marca dopoldne ob pol 9, sklep v sredo, 21. marca zjutraj ob pol 7. Večerni govori vseh treh dni — ob 18. — bodo tvorili v sebi zaokroženo celoto, da bo tako duhovna obnova omogočena tudi tistim akad. izobraženkam, ki bi se ne mogle udeležiti duhovnih vaj v celoti. Vljudno vabljene!

Pogreb Modic Slive roj. Markič in Modic Marjetke bo v sredo ob 8 zjutraj. Pogreb Markič Marjete in Markič Pavle v sredo ob 10 zjutraj z Ža na pokopališče.

Pogreb umrlega gosp. Besov Dragota bo v sredo dne 14. marca ob 8. uri iz molilnice na pokopališče k sv. Križu.

Naročite se na KNJIŽICE v Mladinski založbi — Stari trg 30. — Letna naročnina 20 lir.

V knjižnici »Pastirsko pismo« je tudi ponatisnjena znamenita škofova pridiga »Večji greh«. — Poštna naročila pošiljajte na upravo KNJIŽIC Rakovnik, Ljubljana 8.

Pisalne stroje, gramofone, radio aparate, harmonike in nalivna peresa ter vse rezervne dele stalno kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka Everest, Prešernova 44.

II. deška ljudska šola na Grabnu bo nadaljevala z rednim poukom v trnovskem župnišču. V torek 13. t. m. ima pouk IV. a ob 7.30, II. a ob 10.10, II. b ob 12.50 in IV. b ob 15.30. V sredo 14. t. m. ima pouk III. a ob 7.30, I. a ob 10.10, I. b ob 12.50 in III. b ob 15.30. Za nadaljnji pouk zvedo učenci v šoli. — Upraviteljstvo.

ZAHVALE. Podpornemu skladu za slepo mladino so darovali: g. Miklič Joško, hotel Metropol, namesto venca na grob blagopok. Magde Vallentschag lir 500, ing. Weibl Stanko, namesto venca na grob blagopok. Jaroške Vesnaver lir 200, družini Pogačnik, Papov v spomin blagopok. Josipine Paternost lir 200, g. Smole Franjo mesto cvetja na grob blagopok. soproge Žore lir 100, Neimenovani potom nabiralnika gluhonemnice lir 300 in Neimenovani slepi mladini lir 100. Uprava zavoda za slepe otroke v gluhonemnici se plemenitim darovalcem iskreno zahvaljuje. — **Za Socialno pomoč so darovali:** Gdč. A. M. magistratna uradnica je darovala za prvo pomoč bombardirancem v Ljubljani lir 150. V iste namene Neimenovani iz Ljubljane lir 1000. Iskrena hvala.

Za najrevnejše žrtve letalskega napada je mestnemu županstvu poslal 20.000 lir znani industrijalec gospod **Milivoj Lajovic z rodbino** iz Kamniške ulice 20. Mestno županstvo izreka velikemu dobrotniku oškodovanih najtoplejšo zahvalo zlasti tudi za dobri zgled drugim gospodarstvenikom saj je plemeniti darovalec izročil to veliko podporo takoj po letalskem napadu z zavestjo, kako nujna je pomoč, ter zato ni čakal šele na morebitne prošnje in pozive.

NOVI GROBOVI

V visoki starosti 91 let je umrla gdč. **Pirker Pavlina**, hči bivšega deželnega šolskega nadzornika Pirker Rajmunda. Pogreb bo v torek, 13. marca 1945 ob pol 11 iz žal. kapelica sv. Janeza.

✝ Izgubili smo našo srčno ljubljeno ženo, mamico, sestro itd. — kot žrtev letalskega napada — gospo

Potočar Marijo

Pokopali jo bomo v sredo, 14. t. m. ob 16. uri izpred pokopališča na Viču na viško pokopališče.

Ljubljana, Dobrova, dne 11. marca 1945.

Globoko žalujoči mož LOJZE, hčerkica MARICA in ostalo sorodstvo.

✝ Kot žrtev letalskega napada nas je zapustil naš skrbni oče, gospod

Babnik Ivan

Pogreb bo v sredo, 14. t. m., ob 5 popoldne na pokopališče v Dravljah.

Žalujoča žena Marija; otroci Rina, Zorka, Janez in Tomaž.

✝ S tragično smrtjo

FANI DULARJEVE, MINKE KARLINOVE in TONČKE TRČKOVE

ob letalskem napadu dne 9. marca je izgubila pisana tri zveste in dolgoletne uslužbenke. — Ohranila jih bo v trajnem in častnem spominu.

Ljubljana, dne 10. marca 1945.

M. LAZAR

✝ Umrla nam je naša ljubljena, žena, mati itd., gospa

Žnidar Vilma

žena poštnega uslužbenca

Blago pokojnico bomo pokopali v četrtek, dne 15. marca ob ½9 dop. z žal, kapele sv. Frančiška, na pokopališče k Sv. Križu.

Žalujoči mož Franc, Alojzij, sin. Vilma, Mirica in Frančiška, hčerke — ter ostalo sorodstvo.

✝ Kot žrtvi bombnega napada smo izgubili srčno ljubljena gospoda in gospo

Valjalo Nikolaja
Valjalo Rozo

Pogreb dragih bo v sredo, 14. t. m. ob 10 dop. z žal — molilnice, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 11. marca 1945.

LIDIJA OSTERC, vnukinja

✝ Kot žrtev letal. napada nas je za vedno zapustil naš predobri mož in očka, gospod

Sever Ivan

bivši poslovodja tv. Siemecki v Celju

Pogreb bo v sredo 14. t. m. ob ½11 z žal — molilnica, k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo v petek, 16. t. m. ob 8 zjutraj v trnovski cerkvi.

Žalujoča žena z otrokoma in ostalo sorodstvo.

Ljubljanskemu prebivalstvu

Zadnja velika nesreča je usoden opomin prebivalstvu, naj s čim večjo resnobo in vestnostjo upošteva vse predpise letalske zaščite. Hitite takoj na varno v zaklonišča, kakor čutite nevarnost, ter se ne zanašajte na alarme.

Mestno županstvo je že o pravem času organizirano **oskrbovalno službo takoj po nesreči postavilo oškodovancem na razpolago.**

Ta oskrbovalna služba skrbi za začasna prenočišča, za skupno prehrano oškodovancev ter za nadomestilo izgubljenih živilskih, oblačilnih, tobačnih in drugih nakaznic, razen tega pa tudi za prevoz in shrambo pohištva in gospodinjskih predmetov in na druge kraje ali v skupna skladišča. Vsak oškodovanec ima pravico za prenočišče in prehrano pet dni po napadu.

Oškodovanci naj se takoj po nesreči javijo na **zbiralniških oskrbovalne službe.**

Zbirališča **oskrbovalne službe, ki že poslujejo, so naslednja:**

1. Gostilna Tomič. Kolezijska ul. 15,

2. gostilna »Pri lovcu«, Rimska cesta, na oglu Bleiweisove ceste,

3. Mladinsko zavetišče na Viču, Cesta XVII/5.

Kakor rečeno, vsa ta zbirališča že poslujejo in so popolnoma na razpolago vsem oškodovancem. Služba je trajna.

Za pomoč in podporo naj se zbiralniščem javljajo seveda samo resnično oškodovani in pomoči ter podpore potrebni. Sleherna zloraba bo kaznovana po zasluženju.

Prijavljenci bodo dobili na zbiralniščih **oskrbovalne izkaznice** s pravico za hrano in vse druge podpore. **Brez te oskrbovalne izkaznice oškodovanci ne bodo mogli nikjer dobiti podpor.**

Ponavljamo, da bodo oškodovanci, ki so kakor koli izgubili živilske, tobačne, oblačilne in druge izkaznice, prav tako pa tudi taki, ki so izgubili živilsko zalogo, obleko, obutev itd., dobili na zbiralniščih **nadomestne izkaznice** za nabavo vseh teh predmetov. Z vso resnobo svarimo pred zlorabo in izkoriščanjem javne dobrodelnosti! Posebno pa opominjamo pred skušnjavo, da bi ta ali oni morda skušal izkoristiti nesrečo drugega z odvzemom ali tatvino njegovega blaga. **Vsaka taka tatvina bo kaznovana s smrtjo!**

Takoj naj vsi prebivalci Ljubljane pogledajo v hišah, kjer stanujejo, na katerem zbirališču se morajo naznaniti.

Vse važne dokumente in listine ter izkaznice nosite vedno s seboj!

Sožalje mestu Ljubljane

Nemški upravni svetovalec za ljubljansko pokrajino g. dr. Herman Doujak je izrazil svoje priseč no občuteno sožalje predstavnikom mesta Ljubljane.

Ravnotako je izrazil predstavnikom mesta svoje sožalje generalni konzul Neodvisne Države Hrvatske g. prof. Salih Baljić.

Poziv Socialne pomoči

Za številne oškodovance zaradi letalskega napada na Ljubljano potrebujemo nujno razna oblačila, kuhinjsko posodo in pohištvo.

Darujte ali nam vsaj prodajte take predmete!

SOCIALNA POMOČ

Gosposvetska cesta 2, telefon 39-01.

~ ~ ~

Izvršilne odredbe k zapori lepenke

Šef Pokrajinske uprave je izdal naslednje izvršilne določbe o zapori lepenke:

Čl. 1. Lepenka se stavi pod zaporo na razpolago Šefu Pokrajinske uprave. — Trgovci in tovarne navedenega blaga morajo do 16. t. m. prijaviti stanje svojih zalog lepenke Pokrajinskemu gospodarskemu svetu.

Čl. 2. Z dnem 10. marca t. l. je prodaja lepenke vezana na nabavnico, ki jo izda Pokrajinski gospodarski svet izključno bombnim poškodovancem, ki s potrdilom Uprave policije, oddelka za protiletalsko zaščito, izkažejo okvaro na okenskih steklih.

Čl. 3. Prekrški prednjih določb se kaznujejo po čl. 5 naredbe o zajetju gospodarstva na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje« za vojne namene z dne 27. avgusta 1944 z denarno kaznijo ter z zaporno kaznijo ter z zaplembo neprijavljene lepenke.

Čl. 4. Ta odredba je stopila v veljavo z dnem 10. marca t. l.

Nadaljnje omejitve o potrošnji plina

Šef pokrajinske uprave je z dnem 12. marca 1945 določil, da mestna plinarna oddaja plin z normalnim pritiskom samo **zjutraj od 6.45 do 7.15 in opoldne od 11 do 12.30.** Oddajanje plina ob drugem času mora brezpogojno odpasti. Ostale določbe odredbe z dne 1. II. t. l. ostanejo nespremenjene.

KULTURNI OBZORNIK

Letošnje Večernice Ivan Matičič: Dom v samoti

Ivan Matičič je zadnji čas napisal kar tri povesti: za Vodnikovo družbo Petrinko, za Slovenčevo knjižnico Fanta s Kresinja in za Mohorjeve Večernice **Dom v samoti.** Gotovo je med temi najboljša Petrinka, v kateri je podal v mirnem opisovanju podobo košate notranjske matere, nosilke domačih tradicij, ter ob njej v brezstrastni epiki nanizal kopico notranjskih najbolj značilnih običajev, semnjev, amerikanskih bahačev itd. Fant s Kresinja ima v svojem prvem delu precej poučen nastavek, pa se potem razvije v močno podobo pravega vaškega fanta s strastno ljubeznijo, ki ga podi s konjem na obisk, kar je višek povesti; v zadnjem delu pa pada in se prelomi v neko notranje razglasje. Zadnjo svojo povest **Dom v samoti** pa je zopet skušal pisati v slogu Petrinke, toda način kramljanja z bralcem in opisovanja, ki je bil v Petrinki notranje opravičen, ker ni toliko zgodba kot opis življenja notranjske vasi, se nam tu ob prozorni zgodbi Tilnovega zakona zdi manj opravičen, ker nas vedno in vedno postavlja izven dogajanja, ki ga že itak ni dovolj. Največjo napako tega dela vidim v tem, da je Matičič vzel preveč poznano zgodbo, premalo jo napolnil bodisi z osebami, bodisi z opisi stvari ter zato njegovo besedovanje z bralcem dela vtis razvlačevanja snovi, ki je ni dovolj za celo knjigo. Ta vtis sem imel pri brauju povesti, ki sicer z močno, izrazito notranjsko besedo prikaže pred našimi očmi Pristavo, dom v samoti, in mladega Tilna z zdravo ženo v največji slogi s starima dvema ter s kopico otrok. Idealna družina sredi notranjskih gozdov, kamor popelje bralca z uvodom (Na ogledih), ki bi terjal nato široko zgodbo. Toda ta sreča je ovenela s smrtjo žene Lenke, kar je vsebina prvega pravega poglavja (kajti Na ogledih smatram za uvod v idilo). Drugo poglavje »Pristava se podira« kaže propadanje doma brez žene, matere četvorice otrok, ter pripelje vdovca Tilna do nove ženitve, ki mu jo sicer vsi odsvetujejo. V tretjem delu »Prišla je nova pomlad« nas mlada žena preseneča s svojo marljivostjo in razumnostjo ter bi se življenje v samoti razvilo v novo idilo, ko bi ne bilo njene matere — tašče. Ta napravi zdraho med starimi in mladimi, ker v četrtem poglavju povzroči »vihar«, v katerem Tilen zapodi s svojega doma tašče in — ženo, ki se z njo solidarizira. Zadnji oddelek vpisuje ženino kesanje ter njeno pokoro in nov sprejem v hišo k možu, ki jo sprejme s posredovanjem župnika v dom, kjer bo zopet zavladala sreča v družini, kot je bila ob prvem našem obisku Na ogledih.

Matičič je hotel s to povestjo pokazati mohorjanom razvoj zgodbe iz notranjskega doma na ta način, da je prijel svojega bralca doslovno za roko in ga v razmaku nekaj let pripeljal k tej Pristavi, katero pa vidi vselej v drugačnem položaju: najprej v sreči in nesreči, nato v novem življenju, prepiru in spravi. Zasnova za lepo pesniško idilo, premalo za povest. In ko bi Matičič zgodbo napolnil morda z življenjem v gozdu, z doživetji narave in podobnim, kakor je Petrinko z običaji, bi ob njegovem klenem jeziku in nazornosti ter mirnosti pripovedovanja dobili krasno notranjsko idilo. Zdaj pa, ko je položena teža v razvoj zgodbe, se nam zdi prelahka in preprozorna, dasi ima močne podobe notranjskih ljudi in življenja. Poduženost Fanta s Kresinja se je umaknila pravi epiki, ki pa vendar tu še ni zaživela v čisti, neskaljeni obliki. Nazornost jezika in ljubezen do doma in zdravih ljudi pa nagradi bralca za vse druge pomanjkljivosti. td

Operno gledališče

Torek, 13. marca ob 17.30: »Gösta Berling« — — Selma Lagerlöf — Božena Begovič. — Red Premierski.

Sreda, 14. marca ob 17.30: »Pygmalion«. — Red Sreda.

Četrtek, 15. marca: ob 17.30: »Stara pesem« in balet »Seherezada«. — Red Četrtek.

56

ČRNI KRIŽ ✝

Vzel je knjigo, ki je ležala v bližini, začel listati po njej in zdelo se je, kot da bi pozabil na Julitino navzočnost.

Bile so pesmi modernega svobodomisleca.

»Po obliki so res dovršene,« je čez nekaj časa pripomnila Julita.

Mihael ni takoj odgovoril. Končno pa je izjavil:

»Že res... Toda revni! Kako ubogi so ti ljudje.

Rekel je to s pomilovanjem, a s premišljenostjo razumnika.

Julita se je čudila, kako je mogla le za trenutek misliti, da bo odgovoril drugače. On, v čigar očeh je gorelo notranje bogastvo kot večna luč, pač ni mogel odgovoriti drugače.

Vstal je in skupaj sta odšla na vrt, kjer ju je njegova mati čakala.

— — — — — — — — — — — —

Nekoč je pa le prišla njena ura...

Skupaj sta se sprehajala po parku in v Julitinih očeh je odsevalo trpljenje.

Počasi se je odpirala njena razbolela duša pred njim.

»Vedel sem, da boste prišli k meni,« ji je dejal. »Saj sem videl, da trpite.«

Ker je molčala, je še pristavil:

»Videl sem to že pred Marijino sliko.«

Njena duša se mu je zahvaljevala za to besedo, ki je pretrgala zadnje vezi, s katerimi je do zdaj zapirala vase svojo skrivnost.

»Človek, ki sme vsak dan doživeti čudež, ima drugačno dušo kot navadni ljudje. Zato sem si mislila, da razumete več in bolje kot drugi.«

Ko je zdaj šel poleg nje, je bil samo še duhovnik, ki do dna pozna trpljenje ljudi, ki pa je črpal to spoznanje iz globljih virov, kot so lastne izkušnje in zablode.

»Vse je moralo tako priti. Če bi ne bilo noči, bi ne mogli videti zvezd. Samo tisti, ki prihajajo iz puščave in iz nižin, znajo ceniti krasoto vrhov... Nikakor ne dvomim, da boste našli pot domov...«

»Še vedno ne vem, kje je ta dom.«

»Vaš zemski dom je tam, kamor vas kliče dolžnost, gospa Sigmar.«

Molčala je.

On pa je nadaljeval.

»Veseli bodite, da lahko doprinesete žrtev. Kako sladka je žrtev, ki nas dela najbolj podobne Zveličarju!«

Julita je čutila, da so njegove preproste besede v popolnem skladu z vsem njegovim bitjem. Prav ta skladnost ga je delala tako lepega, tako vzvišenega.

Končno pa je Julita dejala:

»Vedno moram misliti na Ahila Kadczinskega. Ne,« je naglo pristavila, kot da bi se bala, da bo njene besede krivo razumel, »nikar ne mislite, da gojim zanj še čustva prepovedane ljubezni. Kljub temu me skrbi njegova usoda. Ne verjamem, da bi ga moj mož klical na odgovor...«

Ko pa jo je duhovnik vprašujoče pogledal, mu je povedala še to, kar mu je prej zamolčala.

Tedaj je Mihael molče sklonil glavo...

»Vem, da bo Ahil kmalu umrl. Dolgo časa sem bila njegova tovarišica v zablodah in grehu. Zdaj pa me skrbi za njegovo zaslepljeno dušo in čutim, da me krivda še veže nanj.«

»Kje je zdaj?«

»Domnevam, da je v Parizu. Seveda ne morem izpraševati o tem soproga, ki verjetno pozna njegovo bivališče. Tudi iz Mannelom bi težko govorila o tem. Ostane samo še dr. Sly. A tudi ta korak mi je silno neprijeten...«

»Bom uredil pa jaz,« je mirno izjavil duhovnik.

»A dr. Sly je zdaj tudi v Parizu. Pretekli teden sem mu pisala in prav včeraj mi je poslal svoj pariški naslov.«

»Prihodnji teden odpotujem v Italijo. Nihče mi ne brani, da bi potoval skozi Pariz.«

»Hočete zares to storiti?«

»Zakaj ne?«

Za »Ljudsko tiskarno« Jože Kramarič — Izdajatelj: Joško Kruhel — Urednik: Janko Hafner.